

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Käre Jesus, lär oss att förstå vad du menar när du prisar dina lärjungar saliga. Amen.

Tema för dagen är *Guds helgon*. Text: Luk 6:20–26 (evangelietexten som vi läser på nytt om en stund) som vi ska sammanfatta i temat *Omvända värderingar*.

1. Vem är ett helgon?

Innan vi går till texten ska vi börja med att säga något om ordet helgon och den helg vi nu firar: Alla helgons dag. Vi brukar också tala om Allhelgonadagen. Ser vi i svenska Wikipedia gör man en åtskillnad mellan Alla helgons dag och Allhelgonadagen, och det känns väldigt ovant för oss här i Finland. Om man tittar efter i den svenska almanackan finns ingen namnsdag den 1 november utan dagen heter Allhelgonadagen. Det är en kvarleva från den tid när man firade Alla helgons dag just den 1 november. Senare blev Alla helgons dag en rörlig helg, så att vi nu firar den lördagen mellan 31.10 och 6.11.

En annan orsak till förvirring är att man i Sverige firar söndagen efter Alla helgons dag som *Alla själars dag*, alltså minnet av alla döda. Vi har gått in för att ha temat *De yttersta tingen* på söndagen efter Alla helgons dag. Allhelgonahelgen har i praktiken blivit en minnesdag för alla döda. Den romersk-katolska kyrkan firar Alla själars dag den 2 november.

Ännu värre är den nya amerikanska traditionen med Halloween, aftonen före Allhelgonadagen. Det är den sekulariserade världen som anropar de onda makterna. Den traditionen ska vi inte göra till vår. *Herren, din Gud, ska du tillbe och endast honom ska du tjäna.* (Matt 4:10)

Varför firar vi då Alla helgons dag? Svaret hör ihop med vad vi menar med *helgon*. Och där måste vi först säga vad helgon inte är. Vi måste se på en farlig villolära.

Den romersk-katolska kyrkan har definierat en lång process som ska fastställa om en människa har rätt att kallas ett helgon, eller bli kanoniserad som termen kallas. Det sker i fyra steg. Först ställer man upp ett förslag att en

person ska förklaras vara *Guds tjänare* (Servus Dei eller Serva Dei för kvinnor). Det andra steget är att man efter en granskning tituleras *Venerabilis*, den *Vördnadsvärda*. Sedan kan en *saligförklaring* (beatifikation) göras utifrån en särskild undersökning av kvarlevorna, om personen har blivit martyr och om kandidaten har utfört mirakler. Att bli saligförklarad betyder att man finns i himlen och kan ta emot levande personers förbön inför Gud. Slutligen krävs ännu ett mirakel för *helgonförklaring* eller kanonisering. Då kan helgonet åkallas i kyrkans offentliga böner och man kan fira mässa till helgonets ära.

Ordet helgon har på grund av det här blivit fullständigt missförstått och vanställt. Man har tittat på hur de som av den romersk-katolska kyrkan förklarats vara helgon har levt sitt liv. Man har sett hur vissa har gett bort sina ägodelar och gått omkring fattig och tigga likt Fransiscus. Man har gått i kloster för att bara tjäna Gud och så försöka nå fram till helighet genom sina gärningar.

Men ordet helig, som man ska vara för att kallas helgon, är något som inte har något att göra med våra gärningar. Bibeln lär klart att ingen människa är rättfärdig i sig själv. *Alla har syndat och saknar härligheten från Gud* (Rom 3:23). Ändå kallar Paulus de heliga i Korint heliga fast han kritiserar dem hårt för deras synder. De är heliga för att de har gjorts rättfärdiga i Jesu blod och lever i tron på honom.

Första korintierbrevets första kapitel avslutas (v 30f):

Tack vare honom är ni i Kristus Jesus. För oss har han blivit vishet från Gud, rättfärdighet, helgelse och återlösning, för att det ska bli som det står skrivet: Den som berömmar sig ska berömma sig av Herren.

Här har vi vår helighet. Tack vare Jesus får vi alla som tror på honom kallas helgon. Det gäller alla kristna.

Låt oss nu se på texten, där Jesus talar till sina lärjungar och kallar dem saliga, inte för att de gjort mirakler eller varit särskilt heliga i sig själva, utan av helt andra orsaker. Han presenterar för oss:

2. Omvända värderingar

20 Jesus lyfte blicken, såg på sina lärjungar och sade:

"Saliga är ni som är fattiga, för Guds rike tillhör er. 21 Saliga är ni som hungrar nu, för ni ska bli mättade. Saliga är ni som gråter nu, för ni ska få skratta.

22 Saliga är ni när människorna hatar er och när de utesluter er och hånar och smutskastar ert namn för Människosönens skull. 23 Gläd er på den dagen och hoppa av glädje, för er lön blir stor i himlen. På samma sätt gjorde deras fäder med profeterna.

24 Men ve er som är rika! Ni har fått ut er tröst. 25 Ve er som är mätta nu! Ni kommer att hungra. Ve er som skrattar nu! Ni kommer att sörja och gråta.

26 Ve er när alla människor talar väl om er! För på samma sätt gjorde deras fäder med de falska profeterna.

Det finns likheter mellan bergspredikan i Matt 5 och slättpredikan, som dagens text är hämtad från. Jesus talade ofta med samma ord, han präntade in dem. Tänk på att vi själva behöver den metoden: det är bra att lära sig bibelord utantill!

Lukasvarianten skiljer sig från Matteus: tre saligprisningar kontrasteras mot tre verop.

1. *Saliga är ni fattiga – ve er rika*
2. *Saliga ni som hungrar – ve er mätta*
3. *Saliga ni som gråter – ve er som skrattar*

I Matt 5 talar Jesus om fattiga i anden och om dem som hungrar och törstar efter rättfärdighet. Det som Jesus prisar som salighet är en andlig storhet, det är inte en jordisk, yttre känsla av salighet. Orden till de rika: "ni har fått ut er tröst" för tankarna till berättelsen om den rike mannen och Lasarus (Luk 16:19–33). Där säger Abraham till den rike mannen som plågas i helvetet (v 25):

Mitt barn, kom ihåg att du fick ut ditt goda medan du levde, och Lasarus fick ut det onda. Nu får han tröst här, medan du får plåga.

Det här visar var den grundläggande skillnaden är. Det är att man lever för det timliga

goda här i tiden i motsats till att ha det eviga för ögonen och tjäna Gud i ett liv för människans bästa och försaka sig själv. Men det är inte fråga om självvalda gärningar så som de som går i kloster sysslar med. De tror att om de väljer att försaka, att vara fattiga, att spåka sig, att fasta, så kommer de att få lön för det. Men det går inte att förtjäna Guds lön genom att vi själva bestämmer oss för ett liv i umbäranden och fattigdom. Det är i stället så att Gud välsignar den som ställt hans rike först i sitt liv och väntar frukterna och välsignelsen av Gud. Men välsignelsen ges på ett annat sätt än genom rikedomar i den här världen. Rikedomen är framför allt att vi har en Frälsare som lidit och dött i vårt ställe och tagit bort våra synder och genom dopet tagit oss till Guds barn. Det kan bli mycket suckande över livet här i jämmerdalen men vi vet var den äkta rikedom finns.

Vi ser det här av den fjärde parallellen som finns i vårt text:

4. Saliga är ni förföljda – ve er som alla talar väl om.

Jesus använder starka ord om vilka följer ett liv i hans efterföljd kan leda till: hat, uteslutning, hån och smutskastning. På motsvarande sätt kan en alltför stor välgång i världen vara farlig för vårt trosliv, rentav ett tecken på att vi har prioriterat fel.

Vi kan gå till martyrkyrkorna för att se exempel. I kommunistländerna som i det forna Sovjet kunde den som bekände sin tro inte komma in i högre utbildning och kunde inte få statliga tjänster. Så är det också i dagens Kina. I islamistiska länder blir kristna förföljda, och det räcker ofta inte med hån och smutskastning utan det handlar ibland om mord och avrättning.

För någon vecka sedan sände KELK:s president Gaylin Schmelting ett brev från missionärer i Östasien där de berättar om att trycket mot de kristna har ökat. Det är särskilt Kina som det gäller fast det inte nämns uttryckligen i brevet. Myndigheterna är rädda för sin makt och för religiös extremism och förbjuder utländskt inflytande. Därför kan missionärerna inte delta i gudstjänster i de lokala församlingarna utan måste samlas för sig själva. För-

samlingarna kan inte registreras för då skulle det bli omöjligt att ha kontakt med missionärer som är helt avgörande för deras utbildning. Ändå finns det ungdomar som inte är rädda för att öppet bekänna sin tro, fast de vet hur mycket det kan kosta dem. De vet i praktiken vad Jesu ord betyder.

För alla dessa är Jesu ord en stark tröst:

Gläd er på den dagen och hoppa av glädje, för er lön blir stor i himlen. På samma sätt gjorde deras fäder med profeterna.

Hoppa av glädje! Tänk så långt det här är från vårt liv i överflöd och frihet! Att råka ut för trakasserier och förföljelse ska göra att vi hoppar av glädje! Det kan ge oss en tankeställare: strävar vi efter en kortvarig jordisk glädje så att vi tack vare att vi håller tyst om vår tro undviker att bli hånade och riskera att mista jobbet eller att bli avvisade av gamla vänner?

Dagens samhälle har precis omvända värderingar mot dem som Jesus undervisar om. Där heter det att vi ska älska oss själva, vi ska unna oss, vi ska förverkliga oss själva. Det ska vi ta oss till vara för. *Anpassa er inte efter den här världen*, förmanar Paulus (Rom 12:2).

3. Världens värderingar har blivit den synliga kyrkans

Det tredje vi ska säga i dag är att de flesta av de stora kyrkorna, som folkkyrkorna i Norden, har anpassat sig och antagit världens värderingar. På det sättet försöker de bevara sitt inflytande och sin makt i samhället. Vi kan bara tänka på hur mycket biskopar och andra ledare talar om klimatfrågorna. Visserligen finns det ibland ställningstaganden om flyktingpolitiken som skorrar i öronen på makthavarna, men det är ju saker där de har stöd av den stora massan, och det äventyrar inte deras maktposition.

Men vänta er inte att den biskop som predikar i Helsingfors domkyrka på självständighetsdagen ska fördöma aborter och samkönade äktenskap med stöd av Bibelns klara bud! Då skulle verkligen vara ett tillfälle att predika Guds lag i all dess skärpa för Finlands makthavare. Men det går inte an. För då skulle

man bli uteslutna! Då skulle man mista sina verksamhetsmöjligheter.

Samma sak gäller kyrkans officiella väckelse-rörelser. De kan ha en åsikt som går emot samhällets värderingar, men de kan inte handla efter dem, för då skulle de äventyra det goda samarbetet med församlingarna och de skulle mista kollekt och församlingsstöd för missionen. Jesus säger:

Ve er när alla människor talar väl om er! För på samma sätt gjorde deras fäder med de falska profeterna.

I Uppenbarelseboken beskrivs den yttersta tiden i dråpliga bilder. En klar bild är att det finns två vilddjur som hotar Kristi kyrka. Det finns ett vilddjur som representeras av folkmassan, alltså den världsliga makten, antingen demokratiskt valda beslutande organ eller en diktator. Men det finns också ett annat vilddjur som samarbetar med det första, och det ser ut som ett lamm fastän det talar som en drake (Upp 13:11). Det är alldeles tydligt det samma som Jesus varnar för i bergspredikan då han talar om vargar i fårakläder (Matt 7:15) och som Paulus talar om i sitt avskedstal till de äldste från Efesus (Apg 20:29–30):

Jag vet att när jag lämnat er ska rovlystna vargar tränga in bland er, och de kommer inte att skona hjorden. Ja, bland er själva ska män träda fram som förvränger sanningen för att dra över lärjungarna på sin sida.

Lägg märke till att de här männen kommer inifrån den synliga församlingen. Det är precis vad vi har sett under de senaste decennierna när den falska läran och obiblisk praxis har tagit över i folkkyrkan och i många frikyrkor. Det kommer så smygande att många inte ser det. Därför ska vi ta åt oss Paulus förmaning (v 31):

Var därför vakna!

Och Jesus ger oss också många förmaningar att vara vakna, alltså uppmärksamma på trons centrum och hur denna smygande villfarelse kommer över oss. Den leder på sikt till att vi assimileras i tidsandan och så mister vår klar-syn.

Sammanfattning

Hur ska vi då kunna bevara vår tro? Hur ska vi bevara rätta värderingar? Framför allt: hur ska vi bevaras på vägen till himlen, så att Jesus får ha det fulla herraväldet i våra liv?

Det sker inte genom att vi vänder oss bort från världen och går i kloster. Det är en självald gudstjänst och det är ingen välsignelse i den. Det sker genom att vi flitigt läser och hör Guds ord och låter det rikligt finnas hos oss i våra hem. Den dagliga gemensamma andakten hemma är synnerligen viktig. Låt inte djävulen förstöra den, som han så gärna vill genom hinder av alla slag. Och sedan, när du är bland släkt och vänner, låt det ljus som Gud uppenbarat för dig i sitt Ord lysa, så att det får vara både salt och ljus. Räkna inte med att du får någon uppskattning, men tänk på Jesu ord: när människorna hånar och utesluter er, hoppa av glädje!

Som stöd behöver vi också våra egna sammankomster. Vi behöver en trygg församling där vi uppmuntrar och tröstar varandra och kan lita på det som undervisas.

Och den allra viktigaste ledstjärnan: se på Jesus som öppnat vägen till himlen för dig och mig och för alla våra nära och kära som kanske ännu inte känner honom. Det är himlens glädje som vi väntar på. Vi längtar efter den dagen när vi ska sjunga lovsånger inför Guds tron tillsammans med Abraham, Isak och Jakob och med alla kära som gått före oss och som vi hoppas få återse i den fullkomliga tillvaron där ingenting mera kan skilja oss åt.

Bön: Kom och lär mig, sköt mig, bär mig,
käre Jesus, dag från dag!
All min längtan, håg och trängtan
mer och mer till dig blott drag,
tills du hämtar hem din brud,
o, min Herre och min Gud!
(SH 498, H A Brorson)